

Ovidiu Halas

Mănăstirile din județul-Bistrița- Năsăud.Introducere

Monasteries from Bistrița-Năsăud county. Introduction

Ovidiu Halas¹

The monastic life was very prolific in all the times in this zone. The oldest monasteries are attested during the Medieval Age, in the XVI-th centuries. Over several articles, the author presents the history of the monasteries in that zone. In that one, he presents some informations about the district.

Key words: district, Bistrita-Nasaud, clime, geography.

Studierea vieții monahale și a importanței ei pentru istoria și spiritualitatea răsăriteană a reprezentat, reprezintă și, în mod sigur, va reprezenta și în viitor, o modalitate de cercetare deosebit de utilă și de redescoperire a valorilor genuine ale urmării lui Hristos și ale trăirii totale a preceptelor evanghelice, constituind totodată și un teren de cercetare deosebit de interesant și de plăcut, neexplorat încă în totalitatea și în profunzimea lui.

În ceea ce privește monahismul ortodox, acesta, cel puțin pentru români, este foarte important, și acest lucru pentru că pune în fața credincioșilor aflați pe calea desăvârșirii exemple și modele, în timp ce, pentru monahii noștri, el pune în față adevărate file de Pateric provenind din spațiul carpato-danubiano-pontic. De altfel, istoria monahismului românesc este una bogată și puternic înrădăcinată în ființa poporului, trăgându-și originile din vechile timpuri ale Bisericii primare, unde călugări precum cei din zona Tomisului, păstoriți de ierarhi vrednici, s-au remarcat în peisajul cultural al

¹ Subofițer, garnizoana Bistrița, licențiat în teologie al Facultății de Teologie din Alba-Iulia. E-mail: ovidiu_halas@yahoo.com.

„Monasteries from Bistrița-Năsăud county.
Introduction”, *Astra Salvensis*, 1, p. 25-29

vremurilor de altădată, în disputele teologice și în situațiile limită.

Spre deosebire de acesta, monahismul transilvănean nu a avut nici climatul cultural asemănător și nici un context istoric favorabil, care să-i faciliteze o evoluție la fel de rapidă și de profundă. Cu toate acestea, din cercetarea istoriei lui aflăm că în Evul Mediu, spre exemplu, avem de-a face cu o viață monahală bine reglementată, și cu un număr destul de mare de monahi și de obști monahale, dacă ne raportăm la faptul că în anul 1763 Buccow² va distruge, după părerea cronicarilor, între 200 și 300 de mănăstiri și va face martiri de ordinul sutelor, dacă nu chiar al miilor.

Parte a zonei Transilvaniei, și zona Năsăudului și cea a Bistriței (corespunzând, din punct de vedere geografic, actualului județ Bistrița-Năsăud), va avea și ea o viață monahală funcțională, un număr destul de mare de mănăstiri și de călugări, care erau adevărați luminători ai Bisericii și ai poporului, educând copiii din satele unde se găseau mănăstirile lor și sfătuind și îndrumând pe credincioșii zonei.

Acțiunea lui Buccow, precum și acțiunile susținute de catolicizare vor lovi, după cum era și firesc, cu precădere în ființa monahismului, datorită faptului că acesta era un adevărat vârful de lance a ortodoxiei,

² Adolf Nikolaus von Buccow (7 ianuarie 1712 - 18 mai 1764) a fost un general austriac de cavalerie, originar dintr-o familie nord-germană. S-a făcut remarcat în războiul austriac de succesiune (vezi Pragmatica Sancțiune). La izbucnirea Războiului de Șapte Ani avea gradul de feldmareșal-locotenent. Pe 3 noiembrie 1760, după rănirea feldmareșalului Leopold Josef von Daun, a preluat comanda armatelor imperiale în bătălia de la Torgau, împotriva armatelor prusace ale regelui Frederic al II-lea. La rândul său rănit, a predat comanda către generalul imperial Karl O'Donell. După convalescență a fost numit comandant militar și guvernator al Transilvaniei, funcție pe care a îndeplinit-o timp de trei ani, până la moartea sa.

https://ro.wikipedia.org/wiki/Adolf_von_Buccow accesat în data de 26.03.2013

Ovidiu Halas

realizând o muncă colosală prin care îi întărea pe români în sentimentul ortodoxiei și îi împiedica să îmbrățișeze uniația, învățătura lor fiind întărită întotdeauna prin exemplul propriu, ceea ce îi conferea o autoritate morală aparte în fața creștinilor.

Așa se explică distrugerea mănăstirilor de către Buccow. Din fericire, odată cu dispariția lăcașurilor, nu va dispărea nici monahismul și nici credința ortodoxă, ambele rămânând în sufletul oamenilor, până la apariția unor vremuri care să permită revigorarea acestora. O astfel de revigorare, marcată prin înființarea de mănăstiri și de obști, s-a încercat în perioada interbelică, fără prea mult succes însă, și acest lucru, în mare parte datorită scurtimii acestei perioade, în Ardeal realizându-se totuși câteva activități demne de remarcat, cum ar fi deschiderea unor mănăstiri precum Toplița, al cărei stareț a fost într-o vreme Arhiepiscopul și Mitropolitul de mai târziu, Bartolomeu Anania.

De altfel, el va fi cel care, după câteva decenii, odată cu căderea comunismului, va contribui la renașterea monahismului în zona Clujului și a Bistriței, ajutat fiind și de statutul de Arhiepiscop pe care îl avea, dar și de inițiativa și zelul credincioșilor, care vor dona terenuri și vor contribui la ridicarea lăcașurilor și a infrastructurii renăscutelor mănăstiri, mare parte dintre ele, pe locul celor distruse de generalul austriac.

Lui i se datora faptul că, acum doi ani, la pleacarea dintre noi, lăsa în urmă 22 de mănăstiri în Eparhie, al căror număr va crește datorită faptului că I.P.S. Andrei, urmașul său în scaun, s-a dovedit un continuator al ideilor sale.

Plăcut impresionat de însemnătatea vieții monahale pentru cultura română și fascinat fiind de rapiditatea cu care a renăscut ea în eparhia Clujului în perioada post-decembristă, am hotărât ca teza mea de licență să fie dedicată unei părți a monahismului

„Monasteries from Bistrița-Năsăud county.
Introduction”, *Astra Salvensis*, 1, p. 25-29

transilvan, cea din teritoriul actualului județ Bistrița-Năsăud.

Am ales această zonă motivat fiind și de faptul că ea reprezintă locul originilor mele și că mă leagă foarte multe de ea, precum și datorită faptului că nici una dintre mănăstirile de aici nu-mi sunt străine, întrucât, mai des sau mai rar, am participat la fiecare dintre ele la săvârșirea serviciilor liturgice, fiind mereu fascinat de frumusețea și simplitatea vieții monahale și de felul cum este ea trăită în zona noastră.

În cadrul lucrării voi face o scurtă prezentare a istoriei și geografiei județului, analizând principalele sale caracteristici și prezentând principalele evenimente istorice desfășurate aici, care i-au marcat destinul, după care voi prezenta un cadru general al vieții ecleziastice a zonei, reliefând faptul că ea este una deosebit de activă, atât datorită meritelor vrednicilor păstori, cât și datorită faptului că aici trăiesc oameni credincioși, puternic înrădăcinați în tradițiile strămoșești.

Voi prezenta apoi în parte cele mai importante date din istoricul fiecărei mănăstiri din zonă, precum și date privitoare la conducerea lor, respectiv la stareții, starețele, părinții duhovnici, precum și la maicile, rasoforele și surorile sau frații, rasoforii și monahii ce compun obștile lor.

Întrucât lucrarea cuprinde elemente de actualitate, am considerat potrivit să o înzestrez și cu ilustrații corespunzătoare, care nădăjduiesc că o vor face mai atractivă și că vor ușura lectura celui care se va opri asupra ei. Se vor regăsi astfel în paginile ei fotografii cu Bisericile mănăstirilor, cu corpurile de chilii, cu zona în care se află, cu părinții și maicile starețe, cu obștile și cu monumentele alfate în găzduirea lăcașurilor monahale.

Nădăjduiesc că lucrarea va constitui un ajutor prețios celor ce vor dori să afle mai multe lucruri cu

Ovidiu Halas

privire la viața monahală din zona Bistriței și a Năsăudului și că ea va fi totodată și un îndemn la pelerinaj, de cunoaștere pe viu a realităților descrise în paginile ei și a spiritualității lor.